

VISIO 2025

Kansanmusiikin ja kansantanssin kulttuuripoliittinen tavoiteohjelma 2018-2025

KANSANMUSIIKIN JA KANSANTANSSIN EDISTÄMISKESKUS

VISIO 2025

Kansanmusiikin ja kansantanssin
kulttuuripoliittinen tavoiteohjelma
2018-2025

toimitus

**Matti Hakamäki, Petri Hoppu,
Risto Kupari, Riia Niemelä**

Sisällys

Aluksi	5
Taustaa	6
Kansanmusiikin ja kansantanssin taidekäsitteiden teesit	10
VISIO 2025	11
Alan eri osa-alueiden visiot	11

Aluksi

Vuonna 2015 kansantanssi- ja kansanmusiikkialan kattojärjestöt Kansanmusiikin edistämiskeskus ry sekä Folklore Suomi – Finland yhdistyivät. Yhdistyminen oli merkittävä askel suomalaisen kansanmusiikin ja kansantanssin kehityksessä. Uuden järjestön nimeksi tuli Kansanmusiikin ja kansantanssin edistämiskeskus, ja sen säännöissä tehtäväksi määriteltiin ”edistää kansanmusiikkia ja kansantanssia, sekä niihin liittyviä soitinrakennusta sekä puku- ja tapaperinteitä. Lisäksi tehtävänä on edistää näiden alojen asemaa ja merkitystä kansallisen kulttuuripolitiikan osana sekä koordinoita jäsenjärjestöjen ja yhteistyökumppanien kansainvälistä yhteistyötä ja huolehtia kansallisesta yhteistyöstä.”

Kahden kattojärjestön yhdistyminen herätteli luonnollisesti myös kysymyksiä uuden järjestön toiminnasta ja päämääristä. Niin yhdistymistä edeltäneissä kuin sen jälkeisissäkin keskusteluissa jäsenjärjestöissä ja kentän toimijoiden keskuudessa nousi vahvana tarve määritellä alalle yhteisiä tulevaisuuden suuntaviivoja. Todettiin, että alan tavoitteita, päämääriä ja tulevaisuudenkuvia tulisi tarkastella aiempaa suunnitelmallisemmin ja määrätietoisemmin. Korostettiin, että tulevaisuuden tarkastelun tulisi olla yhden periaatepaperin laatimisen sijaan prosessi, jonka tulisi kytkeytyä elimellisesti alan kattojärjestön vuosittaiseen toimintaan. Alan tulisi pitää kaikessa toiminnassaan katse tiiviisti huomiossa. Kansanmusiikin ja kansantanssin edistämiskeskuksen tulisi pyrkiä pitämään yllä keskustelua alan tulevaisuudesta järjestämällä seminaareja sekä julkaisemalla aika ajoin alan tulevaisuutta pohtivia julkaisuja tai selvityksiä.

Tämä Kansanmusiikin ja kansantanssin tavoiteohjelma Visio2025 julkaistaan 12.1.2018 Folkforumseminaarissa, missä se osaltaan toimii pohjustuksena paneelikeskustelulle. Ohjelma sisältää tiivistetyssä muodossa kansanmusiikin ja kansantanssin kentän toimijoiden ajatuksia ja pohdintoja alansa tulevaisuudesta. Päärungon muodostavat itse visio sekä ehdotus viideksi alan taidekäsitteyksen kiteyttäväksi teesiksi, joiden avulla pyritään herättelemään keskustelua alan perusarvoista ja lähtökohdista. Esipuheen ja teesien jälkeen ohjelmassa käydään läpi alan eri osa-alueiden tulevaisuuden tavoitetilaja. Kansanmusiikin ja kansantanssin edistämiskeskus toivoo, että kulttuuripoliittinen tavoiteohjelma Visio2025 löytäisi tiensä mahdollisimman monen kansanmusiikista ja kansantanssista kiinnostuneen lukulistalle ja toimisi keskustelun herättelijänä niin alan sisällä kuin sen ulkopuolellakin.

Työ tavoiteohjelman parissa aloitettiin jo vuonna 2015, ja aihetta on käsitelty sen jälkeen useissa eri seminaareissa. Tämän julkaisun kirjoittajiksi Kansanmusiikin ja kansantanssin edistämiskeskus perusti nelihenken työryhmän, johon kuuluvat Matti Hakamäki (pj), Riia Niemelä, Risto Kupari ja Petri Hoppu. Alan vaikuttajilta ja toimijoilta pyydettiin tausta-artikkeleita alan eri osa-alueiden tulevaisuudenviisioista. Nämä artikkelit ovat tarjonneet pohjan visiotyöryhmän pohdinnoille, ja niistä on myös tiivistetty julkaisun lopun alakohtaiset tavoitteet.

Julkaisun toimitustyössä on ollut avustamassa Kansanmusiikki-instituutin tuottaja Lauri Oino, ja sen valmistumiseen ovat merkittävästi vaikuttaneet myös yhdistyksen aiempi toiminnanjohtaja Riitta-Liisa Joutsenlahti sekä nykyiset toiminnanjohtajat Sirpa Lahti ja Riitta Huttunen.

Taustaa

Vuonna 2018 tulee kuluneeksi 50 vuotta siitä, kun Kaustisella järjestettiin ensi kerran Kaustisen kansanmusiikkijuhlat. Festivaali merkitsi monessakin mielessä taitekohtaa suomalaisessa kulttuurihistoriassa. Kiinnostus kansanmusiikkia ja kansantanssia kohtaan ja alan harrastustoiminta kasvoivat ensimmäisen Kaustisen festivaalin jälkeisinä vuosina räjähdysmäisesti. Menestys toi mukanaan lisää tapahtumia, harrastuspiirejä, yhdistyksiä, oppilaitoksia, instituutteja – mutta ennen kaikkea tarpeen käsitellä kansanmusiikkia ja kansantanssia Suomessa taiteenaloina, joiden toimintaan voitiin vaatia ja saada yhteiskunnalta tukea ja voimavaroja. Kansanmusiikista tuli osa suomalaista kulttuuripoliittikkaa. Kansanmusiikin ja kansantanssin perinne on Suomessa vuosisatoja – jopa vuosituhansia – vanhaa, mutta yhteiskunnallisesti järjestäytyneenä taiteenalana se on kuitenkin siis vain puolen vuosisadan ikäinen.

Kansanmusiikin ja kansantanssin ala saavutti vain reilussa vuosikymmenessä vakiintuneen aseman suomalaisella kulttuurikentällä. Kuitenkin vaikka kansanmusiikkia ja kansantanssia yhteiskunnallisesti tuettuina taidemuotoina voidaan nykyään verrata niin taidemusiikkiin kuin populaarimusiikkiinkin, tarkemmassa tarkastelussa huomataan, että ala on jäänyt yhteiskunnan taloudellisen tuen osalta marginaaliseen asemaan. Ilmiönä kansanmusiikin ja kansantanssin kulttuuripoliittinen arvo tunnustetaan, mutta resurssit ovat vähäisiä. Erityisesti vuosituhannen vaihteen jälkeen resurssit ovat monin paikoin jopa vähentyneet. Koulutusta on supistettu, musiikkiopistoissa on edelleen tarjolla vain niukasti opetusta, peruskoulujen kansanmusiikki- ja kansantanssiopetus on marginaalista ja alan tutkimus on hajautunut ja ajautunut ahdinkoon.

Suomessa kulttuurin rahoituksesta merkittävä osa kanavoituu suurille instituutioille, kuten valtionosuusjärjestelmän piirissä oleville orkestereille, teattereille ja museoille. 1970- ja 1980-lukujen kulttuuripoliittisten uudistusten ja kokonaisrahoituksen kasvattamisen jälkeen kulttuurin rahoitus Suomessa ei ole merkittävästi painopisteiltään muuttunut. Kansanmusiikin ja kansantanssin rahoituksellinen tilanne heijastaa siis monelta osin koko suomalaisen kulttuurin rahoituksen kehitystä. Kun lisää jaettavaa ei ole tullut ja vanhat rakenteet ovat säilyneet, on alan kehitys ja kasvu ollut harrastustoiminnan ja yksittäisten valtionrahoituksen piiriin päässeiden toimijoiden varassa. Kansanmusiikki ja kansantanssi ovat kuitenkin viime vuosikymmeninä kehittyneet sisällöllisesti voimakkaasti, ja toimijoiden keskuudessa usko omaan potentiaaliin on vahva. Elinvoimasta ja innovatiivisuudesta kertovat muun muassa aktiivinen ja edelleen laajeneva harrastajaliike, eri oppilaitoksissa toteutettu kiitelty musiikki ja tanssipedagogiikan kehitystyö, Folkjam-tanssiliikuntamuodon menestys, Etnogaalan ja jamihautomoiden tyyliset uudet avaukset, nykykansanmusiikkiyhitysten laaja kirjo ja menestyminen maailmalla sekä jatkuvasti kasvava näppäritoiminta.

Myös tämän ohjelman pohjaksi laaditut taustapaperit osoittavat alan toimijoiden yhteiseksi käsitykseksi, että sisältöjä ja osaamista löytyy eri osa-alueilla runsaasti. Tasa-arvoista taidekäsitystä, luovaa ja edistyksellistä pedagogiikkaa sekä arjen taiteen ja ammattitaiteen hedelmällistä yhteiseloa pidetään suuressa arvossa. Taiteen, kulttuurin ja arvokäsitysten globaalit megatrendit, kuten yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja tasa-arvo, ovat kansanmusiikissa ja kansantanssissa sisäänrakennettuja perusarvoja. Alan sisällä tämä vahva potentiaali vastata 2020-luvun yhteiskunnallisiin tarpeisiin tiedostetaan ja sen vuoksi nähdään vahvasti perustelluiksi ja jopa välttämättömiksi lisäpanostukset kansanmusiikin ja kansantanssin roolin kasvattamiseksi kulttuurikentällämme. Siitä hyötyisi koko suomalainen kulttuuri taiteenalaan katsomatta.

Miksi alan kasvaminen ja monipuolistuminen sekä yleisen mielipiteen herääminen alalla vallitsevan taidekäsityksen mielekkyyteen ei ole realisoitunut alan rahoitukseen?

Vaikka vaatimus lisäresursseista on alan toimijoiden mielestä ollut perusteltu, ei kulttuurin rahoituksen vakiintuneita malleja ole kyetty murtamaan. Asiaa voi pohtia ja kysymyksiä asettaa useista eri näkökulmista: Miksei viesti ole mennyt perille - onko vika tiedotuksessa vai itse sisällöissä? Onko ollut liian rohkeaa edellyttää kansanmusiikin ja kansantanssin käsittelemistä yhtenä ja samana kulttuurisena kokonaisilmiönä? Onko vaatimus ammattilais- ja harrastajakentän

näkemisestä saman asian eri puolina vesittänyt viestiä vakavasti otettavasta taiteellisesta toiminnasta? Kansantanssilla ja kansanmusiikilla on osallistavuutensa ja tasa-arvoisen taidekäsityksensä kautta kiinteä suhde kulttuurihyvinvointikeskusteluun; viekö tämä pohjaa ammattilaisten uskottavuudelta? Onko liiallinen historian ja perinteen painottaminen vain edelleen vahvistanut käsityksiä pölyttyneestä historian toistamisesta? Vai onko päinvastoin omista periaatteista luovuttu liikaa lyhyen tähtäimen menestyksen toivossa? Onko omat vahvuudet sivuutettu ja tehty turhia kompromisseja? Onko kansanmusiikista ja kansantanssista tullut tätä kautta kiintiöala, jonka todelliset vaikutusmahdollisuudet ovat vain vähäiset? Ovatko kansanmusiikki ja kansantanssi omaa elintilaa raivaessaan sopeutuneet itselleen vieraisiin 1900-luvun kulttuuripoliittisiin ja taideoreettisiin ajatusmalleihin sidottuihin käytänteisiin: pisteyttämiin ja jopa "taiteellisen tason" liialliseen varjelemiseen tai vaatimiseen. Onko hyväksytty liian helposti ja mukisematta suuren yleisön mielikuva alasta yhtenäiskulttuurin ja kansallisuusaatteen pönkittäjänä?

Perimmäisen kysymyksenasettelun voisi kiteyttää seuraavasti: Tulisiko kansanmusiikin ja kansantanssin vaatia entistä rohkeammin ja äänekkäämmin tilaa omalle taidekäsitykselleen suomalaisessa kulttuuripolitiikassa? Tulisiko rohkeammin ravistella yhteiskunnan rakenteita, vai tulisiko parempi tulos myötäkarvaan silittämällä ja neuvokkaalla syvävaikuttamisella?

Olkoon johtopäätös kumpi tahansa, itsetutkiskelu on tarpeellista – jopa välttämätöntä. Visio 2025 kannustaakin alaa toisaalta hankkimaan lisää tietoa omasta merkityksestään ja mahdollisuuksistaan vaikuttaa suomalaiseen taiteeseen, kulttuuriin ja koko yhteiskuntaan ja toisaalta jatkamaan kaikilla tavoilla käytännön toiminnan kautta alan monimuotoisuuden ja rikkauden säilyttämistä ja lisäämistä.

Yhteiskunnallisen kehityksen uhkakuviin liittyy vahvasti suomalaiseen kulttuurirajatteluun juurtunu oletamus, että taiteen, siis myös kansantaiteen, julkisen rahoituksen kasvu ei ole todennäköistä – päinvastoin tulisi varautua rahoituksen vähenemiseen. Kansanmusiikin ja kansantanssin tulisi voimakkaasti vastustaa tällaista kehitystä. Alan tulisi osata tehokkaasti perustella tarve lisäresursoinnille – niin kulttuurin ylipäänsä kuin kansantaiteiden alojenkin. Oman alan yhteiskunnallinen merkitys ja potentiaali tulisi tuntea mahdollisimman hyvin, ja siitä tulisi osata kertoa ymmärrettävästi yhteiskunnan eri sektoreille. Alan mahdollisuudet vahvistaa yhteiskuntaa niin hyvinvoinnin, elinkeinotoiminnan, kulttuuriviennin,

kulttuurisen moninaisuuden, tasa-arvon, saatavuuden kuin itseilmaisunkin osalta tulisi kyetä jäsentämään selkeästi eri kohderyhmille. Alasta ja sen merkityksestä tarvitaan tietoa, joka tulisi kertoa oikeassa paikassa ja oikeassa muodossa. Kansanmusiikin ja kansantanssin alan viestiä tulisi välittää niin akateemisen maailman, tiedotusvälineiden, pedagogisten yhteisöjen, julkisten hallinnon alojen kuin yksityisen sektorinkin tietoisuuteen. Viesti on sitä tehokkaampi, mitä enemmän sillä on näyttöä ja katetta elävässä elämässä. Tästä syystä tärkein päämäärä tulisi olla alan ystävien, harrastajien, ammattilaisten, taitelijoiden mahdollisimman suuri määrä ja hedelmällinen yhteistyö.

Vision laatimisen jälkeen aloitetaan usein strategiatyö, joka sisältää suunnitelman, kuinka vision asettamiin päämääriin päästään. Tulevan strategiatyön pohjaksi on tarjota ainakin kaksi toimintalinjaa. Toisaalta strategiatyön tulisi kannustaa tekemiseen; niin taiteelliseen toimintaan kuin eri yhteisöjen, festivaalien, klubien, oppilaitosten konkreettiseen toimintaan. Toisaalta alan tulisi määritellä ja tutkia omaa identiteettiään – sitä, miten ja millaisiksi kansanmusiikki ja kansantanssi käsitetään tässä ajassa – ja oman alansa merkityksiä ja käytänteitä ja viestiä niistä edelleen yhteiskunnan eri toimijoille.

Jälkimmäisen toimintalinjan virikkeeksi tässä tavoiteohjelmassa esitellään viisi kansanmusiikin ja kansantanssin taidekäsitteiden teesiä. Teesien on tarkoitus kuvata niitä perusarvoja ja ihanteita, joiden varaan alan toimijat toimintansa perustavat. Teesit ovat yleismaailmallisia ja sovellettavissa sellaisinaan myös kaikille muille taiteenaloille.

Kansanmusiikin ja kansantanssin taidekäsitteiden teesit:

1. Eri taiteenlajeja ei voi arvottaa esteettisistä lähtökohdista

Suomalaista kulttuuripolitiikkaa tulee toteuttaa moniarvoisuuden periaatteella. Kaikki taiteenajat ja -alat ovat lähtökohdiltaan samanarvoisia. Poliittisella päätöksentekokoneistolla on oikeus määritellä kunkin aikakauden osalta erilaisia painotuksia eri taiteenalojen tukemiseen. Painotusten perusteeksi ei kuitenkaan tule hyväksyä toisen taiteenalan tai -muodon esteettistä ylempi- tai alempiarvoisuutta.

2. Taide ja taiteen harjoittaminen ovat ihmisen perusoikeuksia

Suomalaisilla tulee kaikissa elinkaarensa vaiheissa olla oikeus ja mahdollisuus harjoittaa ja harrastaa taiteita. Taiteen harjoittamisen oikeus kuuluu kaikille kyvyistä tai osaamisen lähtötasosta riippumatta. Liiallinen taiteellisen tason painottaminen tai vaatiminen ei saa estää yksilöä harrastamasta ja nauttimasta taiteesta. Taiteen harrastaminen ja taiteen ammattilaisuus ovat saman ilmiön arvoltaan tasavertaisia ilmentymiä.

3. Taide on kanssakäymistä ja vuorovaikutusta

Taiteessa ja taidekasvatuksessa tulee painottaa taiteen roolia kommunikaation ja vuorovaikutuksen välineenä. Taidetta ei tule lukita tai kahlita, vaan sen tulee antaa elää ja muuttua yksilöiden ja yhteisöjen muuttuessa. Taide elää arjessa ja vuorovaikutuksena yksilöiden muodostamissa ryhmissä. Yleisen taidekasvatuksen tulisi edistää erityisesti yksilöille merkityksellisimpien pienempien sosiaalisten ryhmien taiteellista hyvinvointia, aktiivisuutta, monimuotoisuutta ja rikkautta.

4. Taiteen arvo mitataan yhteisöjen ja yksilöiden hyvinvoinnissa ja elämänlaadussa

Taide on jokaisen oikeus. Taiteen arvo ei piile yksittäisissä taiteen tuotteissa, vaan sen antamassa panoksessa yksittäisten ihmisten ja yhteisöjen elinvoimaisuuteen ja hyvinvointiin. Taidepolitiikan kärkeen tulee nostaa omaehtoisen taiteen tekemisen mahdollistaminen.

5. Taide on olennainen osa ihmiskunnan kestävästä kehityksestä

Taide on olennainen osa ihmisyyttä. Yhteiskunta tukee taidetta, koska taiteella on välitön ja suora vaikutus ihmisyyden hyvinvointiin ja yksilöiden korkeimpien kognitiivisten ja emotionaalisten kykyjen ja tarpeiden tyydyttämiseen. Kulttuurilla ja taiteella sekä niiden vaalimisella tulee olla keskeinen sija kestävässä kehityksessä pyrkivissä tavoitteissa ja toimenpiteissä.

VISIO 2025

Vuonna 2025 kansanmusiikki ja kansantanssi ovat liittyneet moniarvoiseksi ja yhä elinvoimaisemmaksi yhtenäiseksi taiteen kentäksi. Alan toimijat jakavat suurelta osin yhteisen taidekäsityksen ja sen pohjana olevat arvot ja toiminnan yhteiset tavoitteet. Alan kertoma viesti historiatietoisuuden ja muistinvaraisen luomisen arvosta tunnustetaan entistä laajemmin. Alan julkisuuskuva on vahvistunut ja terävöitynyt, ja se on alan toimijoiden tunnustama. Alan rakenteista, käytänteistä, volyymeistä ja kehittymisen ja kasvun mahdollisuuksista on saatu luotettavaa tutkimustietoa. Ymmärrys omasta alasta, sen haasteista, uhista ja mahdollisuuksista, lisää entistä suunnitelmallisempaa ja pitkäjänteisempää kehitystyötä eri sektoreilla. Keskiössä on itse toimintaan kannustaminen: soita, laula, tanssi. Ammattilaisten, harrastajien ja yleisön määrä kasvaa edelleen, minkä kautta yhteiskunta niin julkisella kuin yksityiselläkin sektorilla näkee tarkoituksenmukaiseksi kohdistaa enemmän voimavaroja alalle. Yhteiskunnallisiin megatrendeihin, kuten yhteiskunnan moniarvoistumiseen ja digitalisaatioon, osataan varautua, ja niitä osataan hyödyntää alan kehittämiseksi ja sen elinvoimaisuuden lisäämiseksi.

Alan eri osa-alueiden visiot

Konkreettisia yhteisiä tavoitteita:

- Suomalaisesta kansanmusiikista ja kansantanssista on tullut tuttua ja tunnistettavaa jokaiselle lisääntyneiden medianäkyvyyden, harrastusmahdollisuuksien ja koulu- ja päiväkotiopetuksen myötä. Kansanmusiikki ja kansantanssi ovat elävä osa suomalaisten arkea ja juhlaa.
- Kansanmusiikkia opetetaan musiikkioppilaitoksissa joka puolella maata. Kansantanssia on mahdollista harrastaa joka puolella Suomea. Kansanmusiikki ja kansantanssi ovat yhteydessä toisiinsa läpi koko koulutuspolun.
- Alan taloudellinen volyyymi ja työllistävyys sekä kotimaassa että kansainvälisillä markkinoilla ja yrittäjien määrä ovat kasvaneet merkittävästi.
- Alan sisäinen yhteistyö niin eri organisaatioiden kuin eri sektoreiden välillä on kasvanut.
- Monikulttuurisuus huomioidaan ja on esillä alan jokaisen sektorin toiminnassa, ja valta- ja vähemmistökulttuurien sekä juurtuneiden ja tulokasperinteiden rinnakkainelo ja kohtaamiset nähdään mahdollisuuksina.
- Pukuperinteet ja soitinrakennus koetaan kansanmusiikkiin ja kansantanssiin kiinteästi liittyvinä sisaraloina. Alan kehitystyö ulottuu myös kansanomaisen pukuperinteen ja soitinrakennuksen ammattilais- ja harrastustoiminnan edistä-

miseen, ja erityisesti erilaisten yhtymäkohtien löytämiseen ja hyödyntämiseen kansanmusiikin, kansantanssin, pukuperinteiden sekä soitinrakennuksen välillä.

- Tieto- ja viestintätekniikan uusia mahdollisuuksia kuten nopeita tietoverkkoja, verkkoyhteisöjä ja mobiililaitteita hyödynnetään täysipainoisesti niin ope- tuksessa ja koulutuksessa, organisaatioiden toiminnassa kuin taiteellisessa ilmaisussakin.

Harrastajakenttä:

- Kansanmusiikki ja kansantanssi ovat harrastuksina haluttuja, arvostettuja ja saavutettavia. Harrastajamäärät ja ovat lisääntyneet, ja harrastus on levinnyt kaikkiin ikä-, kulttuurisiin ja sosiaalisiin ryhmiin.
- Harrastustoiminta on saanut uusia ja innostavia ilmenemismuotoja, ja esiintymismahdollisuudet ovat lisääntyneet. Opettajia ja ohjaajia on riittävästi.
- Kansanmusiikin ja kansantanssin harrastajat ovat aktiivisia paikallisesti ja toteuttavat yhdessä persoonallista ja kiinnostavaa toimintaa näkyvästi myös alan ulkopuolelle markkinoiden.

Ammattilaiskenttä/musiikki:

- Kansanmusiikki työllistää nykyistä laajemman joukon korkeatasoisia osaajia. Kansanmusiikin ammattilaiset keikkailevat tiivisti ympäri Suomen ja maailman.
- Konserttitarjonta Suomessa on parantunut, ja esiintymistilaisuuksia on tarjolla festivaalien ulkopuolellakin. Julkinen tuki konserttitoiminnalle on kehittynyt.
- Kansanmusiikin osuus valtionosuusjärjestelmästä on kasvanut. Kansanmusiikin VOS-toimijat tuottavat erityisesti taiteellisesti kunnianhimoisia konsertteja ja perinnettä eteenpäin vieviä toimintamuotoja ympäri maan.
- Kansanmusiikin ja kansantanssin ammattilaisten yhteinen ääni kuuluu nykyistä voimakkaammin, yhteinen rakenteeltaan kevyt yhteistyöelin edistää ammattilaisten asiaa niin ministeriöön kuin alan järjestöjenkin suuntaan.

Ammattilaiskenttä/tanssi:

- Aiemmin koulutetut ja kansantanssin alalle tulevaisuudessa valmistuvat ammattilaiset toimivat aktiivisesti tanssin kentällä ja pysyvät alan parissa. Uusia yhteistyömuotoja on syntynyt. Työnkuvassa näkyvät monitaiteellisuus ja sisältöpainotteisuus.
- Taideyliopistossa on kansantanssin koulutusta, ja jo koulutuksen aikana tanssin ja musiikin opiskelijat luovat pohjaa tulevaisuuden yhteistyölle.
- Kansantanssille on rakennettu verkosto tai ydinpaikkoja, joka tukee esitystoimintaa ja tutkimusta. Nämä voivat olla kansantanssin aluekeskuksia/hubeja

ulottuen Ruotsiin ja Norjaan asti. Niiden kautta on mahdollista toteuttaa tanssin tutkimusta ajassa olevana ja muuntuvana ilmiönä.

Koulutus/musiikki:

- Kansanmusiikin perusopetusta on tarjolla yli puolessa Suomen musiikkiopistoista, tasavertaisena aineena rytmimusiikin ja klassisen musiikin rinnalla. Opettajat ovat ammattilaisia.
- Kansanmusiikin ammattilaiset ovat haluttua ja arvostettua ammattikuntaa esimerkiksi kuntien taidepedagogien, musiikinohjaajien ja kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen tehtäviin.
- Kansanmusiikin koulutuksen yksityisille palveluntuottajille on syntynyt markkinat.
- Nykyiset kansanmusiikkioppilaitokset menestyvät ja vetävät puoleensa uusia hakijoita. Uusia kansanmusiikkialan opetusta tarjoavia oppilaitoksia suunnitellaan eri puolelle Suomea.

Koulutus/tanssi:

- Kansantanssi on saanut ansaitsemansa aseman ja arvostuksen taidetanssilajien joukossa. Kansantanssi tarjoaa useita tasa-arvoisia harrastamisen ja ammattitoiminnan muotoja. Alan järjestöt toimivat yhdessä järjestäen koulutusta ja harrastus- ja esiintymismahdollisuuksia taiteen eri alueiden rajat ylittäen.
- Kansantanssia, kansanmusiikkia ja muita taiteenaloja yhdistävää ammattitoimintaa on ympäri Suomea. Taiteen perusopetusta tarjotaan kansantanssin alalla useilla paikkakunnilla.
- Kansanmusiikin ja kansantanssin kentät toimivat saumattomassa yhteistyössä toisiaan tukien ja toimintaa rikastaen. Kansanmusiikin ja kansantanssin yhteiskursseja järjestetään ympäri Suomea.
- Tanssitupa-toiminnan avulla levitetään kansanomaisten paritanssien osaamista muillekin kuin kansantanssin harrastajille, ja FolkJam-konsepti on vakiinnuttanut paikkansa liikuntakeskusten ohjelmistossa.

Tutkimus:

- Kansanmusiikin ja kansantanssin perustutkimusta tehdään jatkuvasti sekä korkeakouluissa että muissa organisaatioissa.
- Alan tutkimuksen ja aineistojen saatavuus ja hyödyntäminen ovat kasvaneet sähköisten kanavien hyödyntämisen, open access -julkaisemisen ja verkkoon saatujen arkistoaineistojen myötä ja muuttuneet kiinteäksi osaksi alan ammattilaisten ja harrastajien toimintaa.

- Kansanmusiikin ja kansantanssin tutkimus ovat vahvassa yhteydessä toisiinsa.
- Alan tutkijoiden koulutuksesta ja osaamisen kehittämistä huolehditaan esimerkiksi seminaaritoiminnalla, ja tutkijat osallistuvat myös alan kansainvälisiin konferensseihin.

Tapahtumatuotanto:

- Suomessa järjestetään vuosittain muutama suurempi, valtakunnallisesti kiinnostava tapahtuma, jotka näkyvät ja kuuluvat kattavasti mediassa, sekä paikallisia ja erityisalueiden tapahtumia.
- Uudet yleisöt ovat löytäneet kansanmusiikin ja kansantanssin. Tapahtumia markkinoidaan voimakkaammin ja ensisijaisemmin myös muille kuin aktiiviharrastajille. Visuaalisuutta ja sosiaalista mediaa sekä uusia verkkoviestimisen muotoja osataan käyttää entistä paremmin.
- Luodaan vahvempia, selkeämmin profiloituja ja laadukkaampia tapahtumakokonaisuuksia, joiden persoonallisuus ja innovatiivisuus takaavat yleisön ja julkisuuden mielenkiinnon.
- Erityisesti pääkaupunkiseudulle on syntynyt säännöllistä ympärivuotista tarjontaa näkyville estradeille. Kansanmusiikin ja -tanssin yhteisöllisyys ja osallistavuus ovat löytäneet tilauksensa vuorovaikutteisissa kaupunki- ja kaupunginosatapahtumissa. Klubitoiminnan rinnalle on synnytetty tanssitupien valtakunnallinen verkosto.
- Ammattimainen tuotanto-osaaminen ja erikoistuminen on lisääntynyt, ja tapahtumainfra rakentuu yhä enemmän digitaalisten alustojen varaan. Talkootoiminta on kuitenkin edelleen merkittävässä roolissa.
- Tapahtumien taloudellinen merkitys ymmärretään matkailuelinkeinossa niin maakunnallisesti, valtakunnallisesti kuin kansainvälisestikin.

Toimijat ja vaikuttaminen:

- Kansanmusiikin ja kansantanssin edistämiskeskus on aktiivinen ja tarmokas kulttuuripoliittinen vaikuttaja, jonka kannanottoja seurataan kiinnostuksella. KEK yhdistää joukon aktiivisia toimijoita, jotka kehittävät kansanmusiikin ja kansantanssin kenttää omilla aloillaan.
- KEK tekee aktiivista yhteistyötä muiden valtakulttuurin marginaalissa olevien kulttuurinlajien kanssa rikastaen näin Suomen kulttuurielämää.
- KEK on luonut toimivan yhteiskunnallisen vaikuttajaverkoston, jonka jäsenet omalla panoksellaan parantavat kansanmusiikin ja kansantanssin asemaa.
- Kansanmusiikin ja kansantanssin alan ammattilaiset ovat järjestäytyneet, ja tällä joukkovoimalla ja näkyvyydellä parantavat alan asemaa kulttuurin kentällä.